GAZETA DE TRANSILVANIA.

АНȢЛ (КȢ ПРЕАНАЛТА ВОІЕ.) АЛ VII-ЛЕА

Nro 48. Brashov, 15. Iunie. 1844.

DECKIDEPE DE ПРЕНȢМЕРАЦІЕ.

Дела 1-ѭл Іȣліе а. к. 1844 deckidem ла Газета de Трансілванія ші Фóіеа пентрȣ minте, inimъ ші літератȣръ пренȣмерацiе нóъ кȣ 4 фіорінї арц. (12 doїzечерї) ѧн афаръ ші 3 фр. 30 крї арц. ѧн Брашов пе ȣн семестрȣ пънъ ла 31. Декемвріе. Пренȣмерація се фаче ачі ѧн Брашов ла Редакціе ші ла Едіторȣл, іар ѧн афаръ ла к. к. поще дела каре се іа тотdeaȣна adeверінцъ de плътіреа банілор, ші ла кȣноскȣцiї поцрії Dнї кореспонденцї, пріетінї ші біневоіторї аї пȣблічітъцеї націонале.

АРТІКОЛ ѦНЧЕПЪТОРЇȢ.

Ченсȣра ѧн Трансілванія.

(Ѧнкеіере.)

Ѧнтр'ачееа, фіind къ тронȣл лȣї Наполеон нȣ ера ѧнтемееат пе історіе нічї пе сȣвеніріле веакȣрілор трекȣте, чі пе нестабілȣл елемент а воінцеї попорȣлȣї каре'л алесесе, ші каре de ші ера ѧнфрікошатъ ші пȣтернікъ, нȣ ера ѧнсъ статорнікъ ші сігȣръ; аша dар ачелаш Наполеон се сілі а лъці ȣн фелїȣ de фермек ѧн цїȣрȣл тронȣлȣї съȣ прін фапте неаȣzіте. Мантаоа лȣї чеа ѧмпъръteаскъ ера съ фіе пънzа de ѧнгропъчіȣне а Бȣрбонілор пентрȣ тотdeaȣна, тітȣла лȣї чеа нóъ de ѧмпърат, бȣлетінеле челе фаімос ворбітоаре, сміntелеле dȣшманілор съї, ценіȣл съȣ кіар ші вітежіа чеа мінȣнатъ а армаdeї францеzе фъкȣ пе ачел попор преа dешерт ка съ ȣіте de апъсареа din пъȣнтрȣ ші съ dорiаскъ а'шї трече вȣлтȣрії съї прін тоате порціле монаршілор. Ѧнсъ dінколо песте маре лъкȣїеще о націе невірȣітъ, че аре монархіе кȣ інстітȣцiї репȣблікане, націа англікъ, ѧнцелеаптъ, богатъ, пȣтернікъ, пе кареа Наполеон о ȣра пе моарте токма ка ші dѫнса пе ел. Ѧнчеркъріле лȣї de а фрънце пе енглезї несфетіndȣіce вреоdатъ, політіка францезъ афлъ ȣн міжлок стрікъторїȣ, adекъ: ѧнкȣіереа конціnȣталъ, прін каре челе маї мȣлте нації ера ѧndаторате а тъіа тот комерцȣл кȣ Брітанія. Веdeaї атȣнчї deалȣнгȣл търілор пікетȣрї dесе, кȣм се спȣнеа, спре а пъzі съ нȣ інтре търфї енглезещї; ѧнтр'ачееа скопȣл ачелеї паzе маї ера de а'шї бъга насȣл ѧн тоате църіле ші орашеле. Поліціа чеа секретъ бънȣітоаре міросіа тоате кȣцетеле, кȣвінтеле, фаптеле, скȣрт орї че мішкаре de віiацъ; оаменії ѧмпърътещї ътвла ка ніще zъвоzї ѧнгроzind пе маре ші пе мік. Ѧ-шії Domніторії нȣ маї ераȣ сігȣрї de пȣртареа лор; престе тот domніа о волнічіе асȣпрітоаре. Nімік é маї фіреск, de кът къ пе ачелеа времї трісте тіпарїȣл цемеа сȣпт о кȣмплітъ апъсаре. Наполеон ера domн ші domніторїȣ, ѧмпърціа попоареле ка пе ніще тȣрме, фрацілор ші сȣрорілор ле фъкȣсе парте de кътева тронȣрї ші акȣм маї ремасеръ маршалії, пе карії требȣіа съ'ї мȣлцȣмiаскъ. Тронȣріле Еȣропеї каре маї ста, требȣіа съ тремȣре ші німінї нȣ кȣтеzа а ворбі саȣ а скріе кȣ глас маре асȣпра деспотістȣлȣї. Domніторії нȣ авеа німік кȣ че съ ѧнфрȣнте ші съ ѧнфрънгъ беціа de славъ а францеzілор къщігатъ прін бірȣінце атът de мȣлте. Ȣн сінгȣр міжлок ар фі фост: а ѧнтърѫта пе нації ші попóръ асȣпра імператорȣлȣї din Паріс; ачестеа ѧнсъ некȣноскънd пе ачелеа времї нічї ȣн інтерес політік, ремънеа речї ші фъръ пъсаре къ кȣтаре тронȣрї се рестоарнъ, саȣ се скімбъ, скȣрт лор нȣ ле пъса de каȣса domнілор, пентрȣ къ щіiа, къ орї чіне ар вені ѧн капȣл лор, тот вор авеа а плъті контрібȣціе ші сънце. Аша dар domніторії лȣаръ ѧнтр'ажȣторїȣ тіпарїȣл ші'л ѧнпȣтернічіръ, ка съ аціцъ фок ѧн попоаръ, ворбіnd de лібертате ѧн контра тіраніеї, de патріотіcм ѧн контра стръінісмȣлȣї, de економіа вістіеріілор ѧн контра пръdъчіȣнії стръінілор ші алте ка ачестеа фрасе фрȣмоасе. Попоаръле се скȣларъ кȣ ȣн брац ші кȣ о бърбъціе пънъ ачі некȣноскȣтъ ші dовеdіръ, къ Наполеон пóте фі бірȣіт. Ѧн времеа ачеаста тіпарїȣл пȣтеа zіче тот, пентрȣ къ тотȣл ера ѧн перікол. Е ѧнтребаре dакъ авеа ченсȣра пе атȣнчї воіа са, воіе ліберъ? Nȣ; чі еа лȣкра dȣпъ требȣінца ачелор zіле ші мȣлцї ченсорї къпъта амецелї, кънd ера сіліцї а скріе къте ȣн „imprimatur" ла лȣкрȣрї, деспре каре dѫншії сімціа кȣ тотȣл алтфелїȣ.

Ѧнтр'ачееа вірȣінцеле dела Ліпсіа ші dела Ватерло аȣ скімбат стареа лȣкрȣрілор песте тоатъ ащептареа: domніторії се веdеа акȣм сігȣрї ші попóрълор ле трекȣ беціа ентȣсіастȣлȣї, ѧн кът еле кȣноскȣръ преа кȣрънd, къ тоате фъгъdȣіелеле de мȣнцї аȣріцї

че лі с'аȣ dат de кътре тронȣрї прін тіпаріȣ сънт нȣмаї вісȣрї, пъскочірї, фантоме ші minчіȣнї de сілъ. Nіminї нȣ маї вреа а кȣноаще, къ попоареле аȣ фост ачелеа каре алȣнгаръ deспотісмȣл стръінȣ ші ачеастъ перекȣноащере продȣсе ꙟн іnіміле мȣлцімеї атъръчіȣне кȣ атъта маї маре, кȣ кът акȣм чепсȣра ꙟн Еȣропа лȣъ порȣнкъ de а цінеа фръпеле фоарте стрінсе, ꙟн кът попо́рълор нȣ ле маї ера іертат а'шї чере кȣ глас маре лібертатеа жȣрȣітъ. Nȣмаї револȣціїле dела 1820 пънъ ла 1830 пъскȣте ꙟн Італіа, Спаніа, Портȣгаліа, Франца, Белціȣ ші Полоніа ꙟнвъцаръ пе тронȣрї, къ еле нȣ пот фі фъръ de попо́ръ, кȣм ші пе ачестеа, къ тронȣріле сънт кondіціа ферічіреї лор. Dȣпъ че dȣхȣріле се маї потоліръ, чепсȣра dобъndі іаръш фръне маї лȣнцї; іатъ dар къ ші ꙟн ачестеа времї чепсȣра атърна dела ꙟмпреціȣрърї ші къ лȣкрȣріле мічї атърнъ dела челе марї. Пентрȣ ачееа попо́ръле аȣ dрептате, dакъ еле чепсȣра о прівеск ка ші пе ȣн стегȣлецȣ de вѫнт, dȣпъ каре кȣнощї din кътръȣ сȣфлъ вънтȣріле ші ꙟн кътръȣ вор пȣтеа апȣка коръбіїле марї ші мічї. Ꙟн adевър, попо́ръле аȣ dрептате а се теме атȣнчї, кънd въd, къ чепсȣра е маї стрінсъ ші ноі ꙟнкъ авем dрептате а спȣне лȣмії, къ de ар фі ачееаш ꙟнкъ пе атъта de аспръ ші неіертътоаре, тотȣшї чееа че есте съ се афле ꙟн пȣблік, се афлъ негрешіт. Інтересȣл, кȣріосітатеа ші пофта de а щі, фаче пе оаменї, ка dакъ ле есте опріт а чіті газете тіпъріте, съ се факъ еї ꙟнсȣшї газете, трімiцind din гȣръ ꙟн гȣръ челе маї секрете планȣрї ші ꙟнтрепрindерї але гȣбернȣлȣї. Adaогъ ла ачестеа, къ ꙟн времіле ноастре міжлоачеле de комȣнікаціе се фак мінȣне de ꙟнлеснітоаре. Съ кȣцетъм нȣмаї ла dрȣмȣріле de фер ші ла вапо́ръ, кȣм ші ла іȣцеала пощелор, ші не пȣтем конвінце, къ нічї о поліціе din іаd нȣ е ꙟн старе а опрі ꙟмпъртъшіреа челор маї делікате ideї, орї щірї кȣ іȣціме de фȣлцерȣ. Dȣхȣл оменеск есте ка олеіȣл, пе каре съ'л скȣтȣрї кȣм веї вреа, ел тот есе пе deасȣпра маї кȣрънd саȣ маї търzіȣ. Че е dрепт, чепсȣреле провінціале се ꙟndреаптъ dȣпъ порȣнчіле гȣбернȣлȣї, ꙟнсъ ші челе маї трȣфаше гȣберне ꙟшї іаȣ але лор інстрȣкціі dела стареа респектвіъ а лȣмеї ші dела deсволтареа мінцеї оменещї ꙟн ценерал.

Кȣмкъ тіпаріȣл ꙟн Трансілваніа ноастръ аȣ апȣкат о кале de а се кȣпрінde маї мȣлт кȣ требіле сале din пъȣнтрȣ, есте чел маї фіреск лȣкрȣ ꙟн окії тȣтȣлор, карії щіȣ кȣмкъ ноі ꙟн регȣлареа ші ꙟndрептареа релъціілор din пъȣнтрȣ ам ремас кȣ 100 de анї ꙟн dъръптȣл алтора, ші къ пентрȣ релъціїле din афаръ сънт алціі карії ꙟнгріжеск ꙟн локȣл нострȣ. Кȣмкъ тіпареле deосебітелор нації din Трансілваніа dела о време ꙟнкоаче ꙟшї dъdȣръ ꙟн капіте ка ніще цапї, нȣ фаче нічї о dȣрере de кап бърбацілор de стат; пънъ акȣм орї че міжлоаче de ꙟмпъчіȣіре ꙟнтре нобіліме ші іобъціме кȣ каре гȣбернȣл de мȣлт не ꙟнбіе, фȣсеръ неаскȣлтате саȣ лъпъdате. Акȣм ꙟнсъ требȣе съ ȣрмеzе о хотърѫре, пе кареа о чер кіар времіле ноастре. Магіарizареа фȣ нȣмаї о ꙟнчеркаре de а ꙟнтърі пе ȣн фактор (пе нобіліме) кȣ скъdереа челȣїлалт (а іобъцімеї). Чеа din тъіе кърare кътръ бінеле комȣн есте ȣрбаріȣл, (adекъ регȣлареа апȣсеї стърї а мȣнчіторіȣлȣї църан.) Факъсе орї кът сгомот ші сберът — че с'аȣ ꙟнвекіт требȣіе съ моаръ, че е морт се ва ꙟнгропа. Вешнік есте нȣмаї dрептȣл. Ꙟнсъ ȣnde веї афла міжлочіреа? Nȣ пе калеа сілеї, чі пе калеа ꙟнцелепчіȣнеї. Ші іатъ ачеаста есте чеа маї de апро́пе лȣкраре а тіпаріȣлȣї. Тіпаріȣл, (газете, кърцї,) аре съ стеа ла міжлок ꙟнтре неdрептате, пе кареа о сȣфере нȣмърȣл чел маї маре ші ꙟнтре прівілеціȣ, de каре се бȣкȣръ чеї маї пȣцінї. Dечї ȣnde е пȣнтȣл de міжлочіре? Ȣніі съ нȣ пеарzъ тот, чеїлалцї съ нȣ къщіце тот ш. ч. л. ш. ч. л.

Ачестеа пънъ ачі сънт ideї de але domнȣлȣї аȣтор din Niemeш.

Чееа че adaоце dȣмнеалȣї маї ꙟнколо, кȣмкъ жȣрналістіка ромънеаскъ ꙟн фацъ кȣ чеа магіаръ ар фаче партіdъ асȣпра претенсіеї de маї мȣлт саȣ маї пȣцін, ші къ теаскȣл церман ар авеа dаторіа de а пъші ка міжлочіторіȣ ꙟнтре амъndо́ъ, сънт кȣвінте атът de делікате, ꙟн кът ноі не сімцім стрінс ꙟndаторацї а чере воіе dела чепсȣра локалъ, ка съ арътъм ші din партене чееа че сімцім ꙟн матеріа ачеаста, ꙟнтрȣ кареа ноі din темеіȣрї преа греȣ кȣмпъніtоаре маї de 7 анї ꙟнкоаче de кънd остенім ла ачестеа жȣрнале, не пъzіръм фоарте таре а нȣ лȣа нічї оdатъ ініціатівъ, нічї а фаче врео партіdъ demократъ, прекȣм і се паре domнȣлȣї аȣтор.

(Редакціа).

TRANCIЛBANIA.

Брашов, 22. Іȣніе. Кȣмкъ е прімеждіос ла ꙟнтъмпларе de време греа а се adȣна оаменії кȣ zечіле пе ла морї, пе ла бірtȣрї че се афлъ прін капȣл сатȣлȣї, саȣ а фȣці фіind къларе, саȣ а сȣфері ꙟн ціȣр de сіне къне, каї, боі ші тот феліȣл de вітъ, саȣ, dȣпъ кȣм се ꙟнтъмплъ маї dес, а се ашеzа, фіind омȣл ꙟн пъdȣре, сȣпт копачіȣл чел маї грос ші маї налт, ка съ се скȣтіаскъ de плоаіе, се веde de аколо, къ ꙟн тоцї анії аȣzім ші четім къте ȣна саȣ маї мȣлте непорочірї, че се ꙟнтъмплъ ꙟн кіпȣл поменіт; апоі іатъ ȣна каре с'аȣ ꙟнтъмплат нȣмаї ꙟн zілеле трекȣте. Ꙟн 20. але ачестеіа фіind о плоаіе кȣмплітъ, 5 бърбацї din Съчеле, карії се афлаȣ тъind лемне ꙟн мȣнте, се ашеzаръ кȣ тоціі сȣпт ȣн брad фоарте ꙟналт, ші кȣ гѫnd de а се ші ꙟнкълzі, фіind плоаіеа кам рече, ꙟшї фъкȣръ ші фок; dар deоdатъ ловеще тръспетȣл ꙟн копачіȣл чел маре ші бърбаціі каd тоцї амецiцї ла пъмънт. Авіа dȣпъ о о́ръ се трезіръ 4., іар ал чінчілеа ремасе морт, неажȣтъndȣ'ї німік тоате міжлоачеле ꙟнтребȣінцате din партеа dофторілор, пе каре пȣindȣ'л маї търzіȣ товаръшії пе кар, ꙟл adȣсеръ а касъ спре а се ꙟнгропа.

Пентрȣ ромънії църанї ар требȣі съ скрії фоарте мȣлт, пънъ кънd 'ї аї пȣтеа adȣче

съ'цї креазъ, къ тръспетъл пъ дъ дъпъ чел пекърат, (diaволъл) чі фіind ел о матеріе ѫтпрещіатъ ѫп патъръ, ла ѫптътпларе de време греа, дъ дъпъ ачела лъкръ, ла каре афлъ маї маре атраџере; апої лъкръріле че леат deскріс маї със, аў чеа маї маре аплекаре спре матеріа ачеаста, кареа о пъmim електрікъ, ші din кареа се продъче тръспетъл, прін ъртаре пъ требъіе съ пе міръm, къ пе ла морї, віртърї, пе лънгъ віте, ѫп пъдърї саў пе кътпърї ѫп копачії чеї маї палцї ші маї грошї тръспеще маї dec.

ȣNГАРІА.

Пожоп. Dіетал. Маї паінте de а аръта deсбатеріле къ каре с'аў къпрінс каселе ѫп зілеле ачестеа, съптем сіліцї а претрімітe о ѫптътпларе ѫпфіорътоаре, кареа с'аў івіт ѫп Пожоп ѫптре 21. ші 22. Маіў. Пе deпътатъл комітатълъї Ȣнгвар, пъmіт Алексіе Орос, ѫл оморѫ хъсаріъл съў поаптеа din 21. спре 22. Маіў, ажътат de ъп алт товаръш Щефан Тороні. Ачест омор се deскопері ѫп кіпъл ъртъторіў: Nъmітъл deпътат din 22. се фъкў певъзът; хъсаріъл респъndеа ла орї ші чіне'л ѫптреба, къmкъ ар фі плекат къ вапоръл пънъ ла Пеща. Ѫнгріжіреа пріетінілор пе de о парте крескў фоарте таре, іар пе de алтъ парте къпітанъл de поліціе дъdў песте о спълътоаре че спъла пеще пременеле сънцерате. Din іспітіреа дъпъ стъпънъл ачелора еші, къ ар фі ъп пескаріў, каре кіемъndъсе ѫпаінте, аў мъртърісіт, къ ачелеа вестінте леар фі афлат ѫп кътаре зі арънкате de апъ пе ъп мал ал Dъпъреї. De ачі къпітанъл афлъnd пе еле ші чева літере късъте, аў ѫпчепът а інтра ѫп препъс, къ ачелеа пъ пот фі але алтъіа, de кът а ліпсіndълъї deпътат Орос; астфел пърчезънd маї ѫпколо, а лъат мъсърї, ка съ пъіе мъна пе хъсаріъл deпътатълъї, пе каре акъm къdеа фоарте греў препъс. Фъкъndъсе ачеаста, ѫпкъ ѫп ачееашї зі се ші пъсе ачела ла попреалъ, ъnde дъпъ о скъртъ черчетаре мъртърісі, къ ѫп поаптеа din 21. спре 22. Маіў ар фі оморѫт пе domnъл съў ші л'ар фі арънкат ѫп Dъпъре. Dъпъ рапортъл че'л фаче със лъъdатъл къпітан de поліціе щіm, къ ѫптре алцї пърташї аї хъсаріълъї ла ачест омор, с'ар афла ші ъп Щефан Тороні, каре о лъасе din време ла фъгъ; ѫпсъ дъпъ че с'ар фі пъблікат о deскріере персоналъ а лъї, с'аў прінс ѫп 12. але ачестеіа ші с'аў тріміс пъmаї de кът ла Пожоп. — Ѫп ъртареа ачестеї счене сънцероасе, каса deпътацілор цінў ѫп 11. Іъніе о шеdінцъ чіркъларъ, ѫп кареа ѫпщіінцънd пресіdентъл пе чеї de фацъ deспре тріста соарте че авў deпътатъл Орос, пе каре ѫл оморѫ хъсаріъл съў че і се дъdў din партеа комітатълъї, тоцї deпътацїї ѫшї арътаръ чеа маї адънкъ компътіміре, хотърѫnd а провока пе персоналъл кръіеск, ка съ факъ рѫndъіалъ а се къъта ѫп Dъпъре тръпъл мортълъї. Іар дъпъ ачеаста с'аў акреdітат маї мълте репресентъцїї, ѫптре каре се афла ъпа пентръ релеџеа ъпітаріе саў аріанъ, алта пентръ релеџеа греко-пеъпітъ ші алта пентръ пе-віпекъвънтареа късъторіілор местекате din партеа католічілор. Ѫп шеdінца чіркъларъ din 12. deкларънd потаріъл ачелеї зіле, къmкъ din прічіна пекъmпътатълъї ресфрѫў ал жъпітеї пъ с'аў пътът dікта ла копіаторї а треіа репресентаціе а касеї de жос ѫп прічіна регълъреї четъцілор, саў оръndъіт о deпътаціе чіркъларъ, кареа съ'шї dеа пъреpеа ѫп прічіна ѫппеdекъреї ъпор асеменеа есчесърї пентръ віїторіў. Ѫп ачеастъ зі се цінў ші о шеdінцъ форталъ ѫп каса deпътацілор, ѫп кареа ѫптре алтеле се пріімі modіфікаціа фъкътъ ѫп проіептъл de леџе пентръ есчесъріле че се ѫптътплъ къ прілежъл алеџерілор de deпътацї ші de dірегъторї, къmкъ аdекъ пе віїторіў кънd се ва dовеdі, къ deпътатъл с'аў алес прін мітъіре, аdъпареа съ пімічеаскъ ачеа алеџере.

Пеща. Ѫп 12. Іъніе сосі аічї ъп оаспет преа къпоскът ѫп тоатъ Еъропа, ачела аў фост вестітъл реџе ал банілор, баронъл С. Ротшілd. О мълціме de жіdовї ѫл ѫмпресъраръ ѫndатъ че се дъdў жос din вапор астфеліў, ѫп кът поліціа абіа фъ ѫп старе а пъстра ші пъзі ръndъл бъп ші ліпіщеа пъблікъ. Омъл ачеста мерітъ а фі салътат ші de кътре чеїлалцї лъкъіторї аї Пещеї, апъmіт пентръ лібералітатеа (дърнічіа) че о арътъ ла 1838 къ прілежъл ѫпъndъреї Dъпъреї. Nегъсторімеа din ачеастъ четате ѫї ащерпў жої о масъ галантъ, ла кареа се афлаў 80 de оаспецї, каре ѫпсъ ел а dóа зі о редъdў къ о асеменеа трактъ галантъ ла отелъл „реџінеї de Енглітера." — Nъ de мълт се възў ла Віена о карікатъръ de кіп, че ѫл ѫпфъціша пе Ротшілd, ѫптр'о посіціе, ка ші кънd ар пріві din бъzdъпареле лъї 16 монаршї. — Ла бъіле ѫмпърътещї de мълт пъ се възъръ атъца оаспецї ка ѫп вара ачеаста. Ѫптре стръінї съпт маї ѫпсемнацї: Філіпеско, ъп боіер богат din Ромъніа, фрателе міністрълъї de фінанце, Ефрем Обреновіч, фрателе фостълъї прінц Мілош Обреновіч, de ѫмпреъпъ къ фаміліа са.

— Къ ѫпчепътъл лъї Іъліе жърналъл ъпгъреск пъmіт „Nemzeti Ujság" се ва бъкъра de ъп копредактор преа стрълъчіт атът ѫп прівінца фаміліеї, кът ші а щіінцелор че'ші леаў къщігат, ачела есте контеле Іоан Маілат, къпоскът ѫп лъmеа літераріе прін пемерітеле сале скріерї. Астфеліў пътем зіче, къ маї тоате жърналеле магіаре атът din Ȣнгаріа, кът ші челе din Трансілваніа аў порочіре къте de ъп асеменеа лъчеафер.

Chronicà.

Портъгаліа. Абіа съпт кътева септъmъпї, de кънd pideа католічії de протестанцїї din Свеціа, къ аў фост атът de песъферіторї, ѫп кът пе ъп зъграф пъmіт Nілсон, ѫл скоасеръ din царъ пъmаї ші пъmаї пентръ къ пъръсъndъ'шї релеџеа са протестантъ, аў трекът ла католічісmў. Акъm ѫпсъ се ѫптоарсе фóеа ші pidў протестанцїї de католічї; къчї сфатъл оръшенеск din четатеа Edінбърг кondemnъ ла моарте пе о фемеіе Маріа Joiquina din інсъла Madeіра, mamъ а 7 прънчї, dінтре карії чел маї мік ѫпкъ ші акъm съце, пъmаї пентръ къ аў кътезат а се еспріма ѫп ѫпцелес протестантік асъпра префачереї ші асъпра чінстіреї сфінцілор. (Фоіле енглезещї.)

Британіа маре. London, 6. Ianie. Împăratul Nikolae, care aŭ anjus în 1. Ianie la Volnie sănt name de „graf Orlofff“ fu priimit de către englezi kă mare kălduru, anumit de către principul Albert, care îl întruprinsă împăratul la palatul Bukingam. Ie Sir Robert Pil, care îi fuke vizită, îl strînse în împăratul de mînă ši după prînzu îi dădu kontrăvizita la kasa lui. De aci mearse împăratul la principul Velingtun. La kurtea din London se afla ši regele Saksoniei, kă care iarăš se întruprinsă împăratul în kinul cel mai prietinos. În 3. Ianie seara plăkă împăratul la četăţeana Bindsor, unde îl aštepta regina Viktoria kă principul Albert. O mulţime de oameni din toate plasa se îndesa pe ulicî ka să vază, strigîndu „viват,“ iar damele îi fluturia din ferestrî kă batiste. Englezii, ne lupă tot zverutul lor radikal, sănt nište oameni, ce aŭ deocebită reverinţă kătre orî ce kap încoronat. În 4. cerceti înaltul oaspet întovărăšit de regele Saksoniei ši de principul Albert întrecrea de kaî în Askot. Iar seara se întoarse-r de akolo la un banket strălucit ce li se dădu în Galeria dela Vaterlo.

— Kătre mare întîmpine aŭ fukut asupra irlandezilor nedreptate lui O'Konnel, se vede ši de akolo, kă čele mai multe žurnale de partida vin din Engletera, prekum ši toate čelea din Irlandia aŭ esit în zioa aceea kă mărginî negre spre semn de čea mai adînkă jale. În četăţile lukrative mai mult de katolicî s'aŭ închis toate pruvăliile ši magaziile în zioa kund s'aŭ vestit, kă O'Konnel se afla în prinsoare. După ce kurg adresele de konpătimire din toate părţile, apoi se vorbeşte ši despre o zi de rugăčune ši pokăinţă de obşte. O'Konnel ši akum înkurcătă ne aî săi la linişte ši la năzireа păcii zikund, kă până akum n'ar fi perdut nimika. Prinsoarea lui în este aša strašnikă, kăci în 31. Maiŭ priimi el mai multe visite a čelor mai însemnaţi kărbaţi din Dublin. Într'un žurnal de akolo čitim ši regele kuvinte foarte interesante, kuprinzătoare de o rekapitulare kătre O'Konnel; între altele se zice, kă če aŭ fost Irlandia înainte de O'Konnel, kăt de apăsată era biserika katolikă până în mijlokul kund avest' părinte al patriei o descrie? Noi eram, vezi bine, milioane de inimi — zice avel žurnal — însă eram îobaţi în pămîntul ne kare străbunii nostrii îl kălkaseră ka domni. Dar astăzi prin O'Konnel aŭ luat toate lukrările o altă faţă! — În zilele čele din urmă după popirea eroului celui mare, fukundse kolekţia ka totdeauna în salonul de repezi, se adună o sumă neobičnuită până avi, adekă 2596 punţi sterl. (26,960 fiorini m. k.). Aceasta é o dovadă, kă poporul Irlandiei konsimte soarta mîntuitoriului său. — Puzitoriul temniţei lor are instrukţie a slobozi la kătrunul O'Konnel numai pe aceia kărbaţi, karii înši vor arăta karta sa, damele însă n'aŭ trebuinţă nici de o kartă. Visitele se not face numai între 12 ši 4 ore după prînză, dumineka numai după 2 ore, unde mi merkureа nici de kum. Arestanţii prînzesk kă toţii la o masă de obşte.

Franţa. Paris, 6. Ianie. Prin nota întoarcere a trebilor în Alţir kroitu spre partea franţezilor, de kareа am pomenit în rîndul trekut, Marşalul Salt se nuză silit a slobozi o porunkă telegrafikă la 10 regimente ce se afla în garnizonu la Franţa de miazu-zi ši în čea mizlokie, ka să se aşeze numai de kătre ne la deosebitele portări ale Alţirului. Abd-El-Kader, kum se vede treaba, alergat din Alţir, aŭ alergat prin pustie până la Marokko ši ne seminţiile avestei împărăţii leaŭ mînkat la reskulare, îndemnîndu ne împăratul din Marokko a deklara un răsboiŭ sfînt în toată împărăţia. Stareа efektivă a armadei franţeze în Alţir stă din 73,386 feţiorî, ne lupă aceştia franţezii kolonizaţi kare nu în pînzoare o oste de 10.000, iar legionul străinilor numără 6473. Spesele ve fak franţezii aci peste an, taie la 84,638,000 franči (peste 28 milioane fiorini arginţ.)

Saksonia. Dresda. Mihail Obrenoviš, după o zăbovire de kătreva zile în akest mitită četate, aŭ plekat la Teplič, spre a se întîlni kă tată-său Milosh, kum se aude din prîčini, ka să se îngelegă pentru unele trebi de bani; iar în 3. Ianie s'aŭ reîntors în Dresda, unde kăută a petreče kătreva vreme. Se vesteşte, kă în skurt se va afla aci ši Espartero. Iar despre fostul prinţ Gikă nu știm, kă de kurînd s'aŭ aşezat aci kă familie(?) kă tot. Astfeliŭ četatea aceasta veke va slăji de asil prietinesk la patru kărbaţi de Stat, kărora ne rînd li s'aŭ luat din mînă frînul kîrmuirei.

Grečia. Žurnalul de Deka în urma unei skrisori din Malta 24. Maiŭ, kuprinde unele ka aceştea: „Se zice kă încredinţare, kă unele provinţii ale Tărčiei europene, însuleле Arhipelagului ši anume Kandia ar sta ne punt de a se reskula în kontra guvernului tărčesk. Raportările dela Atina din 20. Maiŭ înşiinţează, kumkă guvernul greческ ar fi pus la popreală ne Valenţas ši mulţi kapi de partidă, karii era gata a străbate în Tesalia kă skop de a se pune în fruntea reskulării. S'aŭ prins ši o korabie înkărkată kă praf ši kă čele trebuinčioase, ne seama popoarelor greko-slavice din Tărčia.“

Atina, 20. Maiŭ. După o altă koresponding se zice, kă ministerul ar fi întîrzîtat ne opositie foarte mult ši prin aceea, kă aŭ mizlokit, ka să se pună în lukrare o lege veke să-toare, ka redaktorii žurnalelor grečeşti să fie îndatoraţi a arăta cel puţin o diplomă de o profesură mai maltă ši ne lupă aceasta să pună ši o kauţie de 5000 drahme (2000 fior.) în bani gata. În urma aplikării avestei legi, aŭ încetat multe žurnalurî, după ce ar fi deklarat mai nainte, kă ministerul de akum trebue să fie trus la proţes îndată ce se vor adăna kameriле.

REDAKTOR: GEORGIE BARIŢ. EDITOR: IOAN GĂUŢ.

bjbv